

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Ivo Pospíšila, soudce JUDr. Josefa Baxy a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **A. K.**, zastoupen Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 2. 2019, č. j. OAM-693/ZA-ZA12-HA12-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2021, č. j. 2 Az 14/2019-39,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce, státní příslušník Ukrajiny, podal dne 13. 8. 2018 žádost o udělení mezinárodní ochrany, neboť má obavy z války v místě svého bydliště, městě A., které se nachází v Luhanské oblasti. Obává se také, že v případě návratu do země svého původu bude považován za separatistu a že bude diskriminován na základě svého původu z východu Ukrajiny. Nadto chce žít v ČR se svou družkou ukrajinského původu. Žalovaný napadeným rozhodnutím žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neudělil.

[2] Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl.

[3] Neshledal důvodnou námitku stran nesprávného posouzení udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2018, č. j. 6 Azs 6/2018-33, a ztotožnil se s žalovaným, že nebyl naplněn neurčitý právní pojem „případ hodný zvláštního zřetele“. Soud nevyhověl ani námitce směřující proti posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný se dle městského soudu podrobně zabýval situací na Ukrajině a v souladu s judikaturou vyhodnotil ozbrojený konflikt jako nikoliv „totální“, a navíc omezený pouze na východní část Ukrajiny.

[4] Městský soud se rovněž ztotožnil s hodnocením žalovaného, pokud jde o možnost žalobce využít vnitřního přesídlení. Žalovaný správně zhodnotil situaci vnitřně přesídlených osob, jejich přístup ke vzdělání, zdravotní péči, bydlení i na pracovní trh, a to s přihlédnutím k individuálním okolnostem na straně žalobce, který mluví pouze rusky. Přitom dospěl k závěru, že přestěhování žalobce do jakékoli oblasti pod kontrolou ukrajinské vlády je dostatečně účinnou ochranou před hrozbou vážné újmy.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Rozsudek městského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a vrátil jej městskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatel v průběhu správního řízení opakovaně poukazoval na svou složitou životní situaci, která je důvodem pro udělení humanitárního azylu. Rozhodnutí žalovaného je v této části nepřezkoumatelné. V případě návratu do vlasti mu hrozí újma z důvodu mezinárodního ozbrojeného konfliktu, který aktuálně opět graduje, a bezpečnostní situace v místě jeho bydliště se výrazně zhoršila. Městský soud i žalovaný vychází z neaktuální situace v zemi původu.

[7] Nesprávné je i posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany. Situace v zemi původu je velmi nestabilizovaná a pro stěžovatele existuje riziko vážné újmy. Městský soud pominul skutečnou situaci na Ukrajině, obtížné postavení stěžovatele a gradaci konfliktu. V Luhanské oblasti stále zuří ozbrojený boj, což potvrzují i podklady shromážděné žalovaným. Ministerstvo zahraničních věcí na svých stránkách stále varuje před cestou do těchto oblastí. Svým původem je navíc stigmatizován, mimo oblast původu bude nucen čelit odmítavému chování ze strany státních orgánů a občanů, kteří považují občany pocházející z východu země za zrádce a potenciální nepřátele. Stěžovatel se jednoznačně odmítá zapojit do konfliktu, aktuálně však v oblasti jeho původu probíhá další povolávání do armády.

[8] Stěžovatel má za to, že žalovanému předestřel dostatečně jasný a konkrétní „azylový příběh“, který dokládá možné pronásledování a hrozbu vážné újmy v případě návratu do vlasti. Bylo povinností žalovaného, aby sám ověřil skutečný stav věci. Stěžovatelem uváděné skutečnosti svědčí o důvodnosti přiznání přinejmenším doplňkové ochrany.

[9] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s napadeným rozsudkem. Kasační námitky označil za nedůvodné a z velké části totožné s žalobními námitkami. Vyslovil své přesvědčení, že kasační stížnost je nepřijatelná, popř. je nedůvodná.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se soud podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního kasační soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vymezil typové situace, v nichž je kasační stížnost přijatelná. Ve věci stěžovatele však podmínky přijatelnosti naplněny nejsou.

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve věnoval tvrzené nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku ve vztahu k posouzení možnosti udělení humanitárního azylu a doplňkové ochrany.

[12] Soud připomíná, že za vadu soudního rozhodnutí nelze považovat situaci, kdy se soud s posouzením správních orgánů ztotožní a pro stručnost na jejich závěry odkáže. Měl by však v odůvodnění rozsudku vyložit, proč tak učinil, popřípadě přidat alespoň vlastní krátké hodnocení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130). Kasační soud konstatuje, že ačkoli městský soud ve velké části odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí, tyto požadavky napadený rozsudek splňuje.

[13] Co se týče bezpečnostní situace na Ukrajině jakožto důvodu k udělení doplňkové ochrany, vyjádřil se k ní Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Azs 239/2015-26 (na který odkázal i městský soud), v němž konstatoval, že „na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“. Situace se nezměnila ani v souvislosti s nynějším shromažďováním ozbrojených sil Ruské federace na hranicích s Ukrajinou a na okupovaném Krymu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2021, č. j. 5 Azs 145/2019-35).

[14] V případě ukrajinských státních příslušníků pocházejících ze zasažené části země již Nejvyšší správní soud opakovaně konstatoval, že v úvahu přichází zejména možnost vnitřní ochrany, resp. možnost vnitřního přesídlení (srov. rozsudky ze dne 3. 3. 2006, č. j. 4 Azs 164/2005-56, ze dne 23. 5. 2006, č. j. 4 Azs 336/2005-59, ze dne 3. 8. 2006, č. j. 6 Azs 307/2005-87, č. 978/2006 Sb. NSS, či ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, č. 1551/2008 Sb. NSS). Napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného jsou s touto judikaturou také v souladu.

[15] K obavám stěžovatele z povolání do armády kasační soud uvádí, že podle jeho judikatury a judikatury Soudního dvora EU se ani samotné plnění branné povinnosti (bez dalších souvislostí) nepovažuje za důvod pro udělení azylu, pokud se jedná o plnění takové povinnosti v regulérní armádě demokratického státu, které je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem, a pokud případné odpírání výkonu takové vojenské služby z důvodu svědomí není trestáno nepřiměřenými sankcemi. Podrobení se takové povinnosti potom samo o sobě nezakládá pronásledování ani vážnou újmu ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2018, č. j. 5 Azs 348/2017-19, či usnesení ze dne 27. 5. 2020, č. j. 2 Azs 8/2019-35). Účast na vojenském konfliktu tedy může zakládat obavu z pronásledování či vážné újmy v případě, že je odpírání odůvodněno reálně projeveným politickým nebo náboženským předsvědčením (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2017, č. j. 10 Azs 235/2016 -36, ze dne 4. 4. 2018, č. j. 6 Azs 12/2018-34, či ze dne 27. 2. 2019, č. j. 6 Azs 372/2018-31).

[16] Nejvyšší správní soud se již zabýval i ostatními otázkami, které stěžovatel předestřel v kasační stížnosti. K námitce týkající se humanitárního azylu je třeba připomenout, že na jeho udělení není právní nárok a rozhodnutí o něm podléhá správnímu uvážení. Jak kasační soud konstatoval v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, „správní rozhodnutí pak podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z těchto skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry“. Městský soud přitom těmto nárokům na soudní přezkum dostal.

[17] Konečně se kasační soud ve své judikatuře již opakovaně zabýval také otázkou zjišťování skutkového stavu v řízeních o udělení mezinárodní ochrany (srov. např. rozhodnutí ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003-59, ze dne 17. 6. 2004, č. j. 3 Azs 23/2004-63, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008-67, a ze dne 27. 1. 2009, č. j. 2 Azs 91/2008-66) a rozsudek městského soudu její závěry respektuje.

[18] Napadený rozsudek tedy splňuje požadavky judikatury Nejvyššího správního soudu na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (srov. např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, nebo ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006-91), neodchyluje se od dosavadní judikatury kasačního soudu a městský soud se nedopustil ani pochybení při výkladu hmotného či procesního práva. Kasační stížnost proto soud odmítl jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s.

[19] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3 s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33. Z něj vyplývá, že přestože je shledání nepřijatelnosti kasační stížnosti pojmově vyjádřeno shodně „odmítnutím“, obsah a rozsah přezkumné činnosti soudu je kvalitativně i kvantitativně zcela odlišný od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, které se děje bez jakéhokoliv meritorního posuzování její důvodnosti. Aby mohla být posuzována přijatelnost, musí jít o přípustnou, včasnou a projednatelnou kasační stížnost podanou oprávněnou osobou. Nepřijatelnost žádný případ ze soudního přezkumu nevylučuje. K odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost dochází na základě věcného, byť zjednodušeného, ale stabilní judikaturou vytvořeného kritériálního posouzení případu. Při odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost musí soud dospět k jednomyslnému závěru, že kasační stížnost svým významem nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pro tento procesní výsledek musí shledat neexistenci výše zmíněných kritérií přijatelnosti. Jinak řečeno, shledá-li existenci alespoň jednoho z nich, je kasační stížnost „přijata“ k dalšímu již věcnému posouzení a rozhodnutí. Na meritorní přezkum soudem (být zjednodušený) tedy dojde vždy.

[20] Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který by jinak měl právo na náhradu nákladů řízení, žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud mu proto náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2021

JUDr. Ivo Pošpišil
předseda senátu